Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 75 | Vilnius 1938 m. gruodžio 13 d. (antradienis) | Pirmi metai

Šiame numeryje

Lietuvos Prezidento priesaika. Kas naujo Klaipėdoje. Vizitai Kaune ir Varšuvoje. Lenkijos Seimo posėdžiai. Ukrainų metropolito memorialas. Ministeris Škirpa išvyko iš Varšuvos.

Skaitytojas ir knyga. Neramumų priežastys Klaipėdos krašte.

NAUJO ŽALGIRIO IŠVAKARĖSE

Gyvename vadinamosios realios politikos laikotarpį, kada atvirai, tiesiog ciniškai, garbinamas brutalumas, žiaurumas ir neteisėtumas. Grobk, kas galima, smauk, kas tau nepatinka, ir tokį darbą išsijuosęs garbink pats ir liepk jį garbinti kitiems.

Ir iš tikro, kai prisižiūri arčiau įvairiems dabartinio laikotarpio įvykiams, kai apie juos nešališkai pagalvoji, tai, jei dar nesi nustojęs žmoniškumo, tiesiog negali suprasti, kokie veiksniai pagimdė XX amžiaus barbarizmą. Tiesa, būta įvairių sunkių laikų ir praeityje, bet istorijos žinovai ir sąžiningi dabartinio gyvenimo stebėtojai visi sutinka su vieno rusų emigranto posakiu, kad „Buvo laikų sunkesnių, bet niekšiškesnių niekuomet dar nebuvo".

Ta proga įsidėmėkime, kad mūsų laikų žiaurumo ir grobuoniškumo užuomazgos reikia ieškoti senovės kryžiuočių palikuonyse. Tai nėra joks prasimanymas, bet negincytina tiesa. Naujoviški XX amžiaus kryžiuočiai ne tik su nepaprastu įžulumu naikina ir koneveikia tuos, kurie šiek tiek kitaip galvoja ir kitomis kalbomis kalba, bet jie podraug tiesia savo nagus, grobdami vis daugiau žemių, kurių jiems niekuomet nebuvo, nėra ir nebus gana. Tai amžinai alkani žmonės.

Kas būtų buvę, jei 1410 metais Žalgirio laukuose nebūtų buvusi sutriuškinta kryžiuočių galybė — sunku tiksliai nusakyti. Viena tik aišku, kad XV šimtmečio pradžioje Vytauto Didžiojo karo genijaus dėka ilgiems amžiams Europa galėjo laisvai kvėpuoti ir laisvai tvarkytis, kol, pagaliau, 1914 metais prasidėjo antras Žalgirio mūšis, į kurį stojo jau ne lietuviai ir lenkai, bet *visa Europa*. Ir jei 1410 metais lietuviai su lenkais, Vytauto Didžiojo vadovaujami, sutrynė kryžiuočių galybę per vieną dieną, tai 1914—1918 metais tam reikėjo ne vienos dienos, bet keletos metų, reikėjo daugelio karo vadų, reikėjo tam tikslui aukoti milijonų žmonių gyvybes.

Keistas sutapimas! 1410 metais Vytautas su Jogaila nemokėjo išnaudoti Žalgirio laimėjimo, o 1918 metais Fošas su Peršingu nesugebėjo išnaudoti savo laimėjimo. Abiem atvejais buvo padarytos tos pačios klaidos. Tik pirmuoju atveju vokiečiai kelis šimtus metų rengėsi keršyti, o antruoju atveju jie taip ilgai nedels ir jau dabar matome ant dangaus ir ant žemės ženklus, kurie pranašauja trečią Žalgirį, kuris bus paskutinis, neatsižvelgiant kieno pusėje bus laimėjimas.

Jau minėjome, kad prieš augančią Vokietijos galybę Vakarų Europos didžvalstybės traukiasi, kaip ėžys, pavojų pajutęs. Ar jos taip negarbingai ir nevyriškai daro atsiminusios 1914 — 1918 metų karą, ar bijo iš naujo pradėti kovą, ar nepasitiki savo jėgomis, ar gal apdraudusios savo egzistenciją, pamojo ranka į Vokietijos Rytų kaimynus? Ar čia turi lemiančios reikšmės viena kuri priežastis, ar visos—sunku pasakyti. Tačiau aišku, kaip diena, kad Vokietija, pajutusi Vakarų nusilpimą, savo žvilgsnį atkreipė į Rytus.

Iš karto dar guodėmės, kad kryžiuočių palikuonių audra nuslinko Pietų link, kur nušlavusi nuo žemės paviršiaus vieną valstybę, kitas paėmė visiškon savo žinion. Tačiau nesitikėjome, kad toji audra taip greit pakeis savo kryptį į Rytus. Žinojome tik, kad to neišvengsime, ir todėl Vokietijos sustiprintas veržimasis į Rytus nieko negali stebinti, kadangi tai turi būti anksčiau ar vėliau.

Ir štai stovime naujų įvykių akivaizdoje. Mūsų laikraščių skaitytojai, tur būt, atsidėję seka neramias žinias iš Klaipėdos krašto. Vienas kitas gali padaryti išvadą, kad, jeigu Klaipėdoje įvyktų nemalonūs dalykai, tai nukentėtų viena Lietuva. Nieko panašaus! Klaipėdos kraštas su 140 tūkstančių gyventojų galingajai Vokietijai su 80 milijonų gyventojų nieko nereiškia; Klaipėda yra tik pretekstas, priekabis, yra tik įžanga į milžiniško Vokietijos Rytų plano vykdymą. Lietuva, stovėdama akis į akį prieš galingąją Vokietiją, didvyriškai gina pirmąsias pozicijas. Bet jei lietuvių tauta tų pozicijų neišlaikys, tai ne ji bus kalta; atsakomybė teks visai Europai, kurioje paskutiniu metu vietoje politikos įvesta juodoji birža, kurioje prekiaujama silpnesniųjų sąskaiton.

Apie tai visi gerai žinome ir žinome taip pat, kad anksčiau ar vėliau Vokietijos Rytų artimesni ir tolimesni kaimynai turės pasirinkti dvi išeitis:

1) Antras Miunchenas ir po to Čekoslovakijos likimas, arba 2) Trečias Žalgiris, kurio rezultatai pareis nuo Europos nusistatymo.

Trečios išeities nėra ir būti negali. Šis faktas visiems reikia gerai įsidėmėti.

Iš Lenkijos Seimo posėdžių

Lenkų spauda plačiai aprašinėja vykstančius seimo posėdžius ir svarstomus klausimus.

Tarp kitko pranešama, kad šio mėn. 9 dieną įvykusiame posėdyje buvo išrinkta 30 asmenų komisija, kuri esą paruošianti naują parlamento rinkimų ordinaciją. Kada ši komisija pradės ir kada užbaigs jai pavestą darbą — nieko nepranešama.

Buvo taip pat svarstomas klausimas, kas sumokės šiemetinių parlamento rinkimų išlaidas, kurių padaryta beveik dviejų milijonų auksinų sumai. Seimas nutarė, kad šią sumą turės surinkti Tabako Monopolis. Didžiausią tačiau sensaciją kelia žinios apie projektą priimti specialų įstatymą žydų klausimu. Jau šio mėn. 10 dieną daugelis lenkų laikraščių pranešė, kad tūlas atstovas Stocha ruošiąs tokio įstatymo projektą. Pagal šį projektą, Lenkijos žydai turėtų būti piliečiais laikinai ir negalėtų dalyvauti jokiuose rinkimuose ir taip pat negalėtų būti išrenkami.

Išimtis norima padaryti tik tiems žydams, kurie prieš 1918 metus lapkričio 11 dieną priėmė krikščionybę, ir dalyvavusiems kare bei jų žmonoms ir vaikams. Bet tokių privilegiruotų žydų negali būti daugiau, kaip 5.000.

Lietuvos ministeriai perėmė pareigas

Nauji pertvarkytos Lietuvos vyriausybės ministeriai jiems pavestas pareigas iš buvusių ministerių jau perėmė. Buvę ministeriai su tarnautojais atsisveikino, o nauji susipažino.

Kauno laikraščiai praneša, kad iškilmingiausiai pareigos perduotos užsienių reikalų ministerijoje. Ta proga pasakė kalbas buv. min. Lozoraitis ir naujasis min. Urbšys.

Urbšio užsienių reikalų ministeriu paskyrimo proga, Latvijos užsienių reikalų ministerio pareigas einąs min. Berzinis atsiuntė jam tokią telegramą:

„Tuo momentu, kada Jūsų Ekscelencija yra pašauktas aukštoms Lietuvos užsienių reikalų ministerio pareigoms, aš prašau priimti mano labai nuoširdžius sveikinimus ir geriausius linkėjimus, kuriuos reiškiu geriems santykiams plisti tarp mūsų draugiškų tautų."

Min. Urbšys, dėkodamas min. Berziniui už sveikinima, užtikrino, kad jo pirmas rūpestis esąs — stengtis plėsti gerus santykius tarp abejų draugiškų tautų.

Gruodžio 7 d. naujajam Lietuvos užsienių reikalų ministeriui J. Urbšiui prisistatė Kaune gyveną kitų valstybių pasiuntiniai, būtent: Vokietijos, Lenkijos, Latvijos, Prancūzijos, Čekoslovakijos, Jungtinių Amerikos Valstybių, Anglijos, Estijos, Danijos, Vatikano, Sovietų Rusijos, Italijos ir kt.

Naujas Klaipėdos krašto gubernatorius

Prieš pat krašto seimelio rinkimus atsistatė Klaipėdos krašto gubernatorius Jurgis Kubilius ir jo pavaduotojas J. Sakalauskas. Vietoje J. Kubiliaus Lietuvos Valstybės Prezidentas gubernatoriumi paskyrė Klaipėdos krašto lietuvių veikėją *Viktorą Gailių*.

Išrinktas Klaipėdos krašto seimelis

Gruodžio 11 d. visame Klaipėdos krašte įvyko krašto seimelio atstovų rinkimai. Balsavimui buvo pateikti 5 sąrašai: 1 vokiečių ir 4 (susiblokavę) lietuvių. Rinkimai vyko neramioje nuotaikoje. Visoje eilėje vietų trukdė ramiai dalyvauti rinkimuose uniformuoti vokiečių agentai. Tačiau balsavime dalyvavo pakankamas rinkikų skaičius.

Kadangi visame krašte paduoti balsai turi būti skaitomi Klaipėdoje, tai galutini balsavimo daviniai bus žinomi po 2—3 dienų.

Lietuvos Prezidento priesaika

Gruodžio 12 d. buvo Lietuvos Valstybės Prezidento Antano Smetonos priesaika. Kaip žinia, Antanas Smetona praėjusio mėnesio 14 d. išrinktas ketvirtą kartą Valstybės Prezidentu. Naujas A. Smetonos prezidentavimo laikas prasidėjo gruodžio 12 d. Tą dieną jis ir davė naują priesaiką.

Valstybės Prezidento A. Smetonos priesaika buvo seimo rūmuose, dalyvaujant tautos atstovams, kurie jį išrinko, vyriausybei, diplomatiniam korpusui, vietos ir užsienio spaudos atstovams ir kt.

Svarbūs vizitai

Jau minėjome, kad šiuo metu Lenkijoje vieši Lietuvos telegramų agentūros „Elta" vyriausias direktorius Dailidė. Jis, važiuodamas į Varšuvą, kaip praneša lenkų spauda, kelioms valandoms buvo sustojęs Vilniuje, vėliau išbuvo kelias dienas Varšuvoje, o iš ten nuvyko Krokuvon.

Maždaug tuo pačiu metu, būtent, šio mėn. 9 dieną viešėjo Kaune Lenkijos švietimo ministeris prof. Sventoslavskis, kuris iš Kauno nuvyko į kitų Baltijos valstybių sostines.

Be to, šio mėn. 12 dieną Varšuvoje laukiamas Kauno miesto burmistras Merkys, kuris revizituoja Varšuvos burmistrą Stažynskį, viešėjusį šiemet Kaune.

Vytauto Didžiojo Gimnazija ir Liet. Mokslo Draugija

Kaip žinia, Vilniuje ir visame krašte vienintelė lietuvių vidurinė mokykla—gimnazija ir licėjus iki šiol vis dar neturi valstybinių teisių. Iki 1936—37 metų ji turėjo nepilnas vadinamąsias (kategorija „B") teises. O nuo tų mokslo metų pabaigos iki šiol nebeturi jokių valstybinių gimnazijų teisių.

Taip pat iki šiol nežinomas ir šiemet uždarytosios Vilniaus Lietuvių Mokslo Draugijos likimas. Kaip žinia, Draugijos uždarymo byla yra nusiųsta Vyriausiajam Administracijos Tribunolui, kurio sprendimas iki šiol dar nepaskelbtas.

Apie naujos mokslinio pobūdžio draugijos steigimą, kuris prieš pora savaičių oficiališkai spaudoje buvo minimas, iki šiol Vilniaus lietuvių visuomenė nieko nežino; taip pat nieko nežino, kaip yra laikomi uždarytosios Draugijos biblioteka, archyvas, etnografiniai ir archeologiniai rinkiniai.

Ministeris K. Škirpa išvyko į Kauną

Šio mėn. 11 dieną naktiniu traukiniu iš Varšuvos į Kauną išvyko ligšiolinis Lietuvos pasiuntinys Lenkijai ministeris pulk. K. Škirpa.

Varšuvos laikraščiai praneša, kad ministerį Škirpą palydėti į stotį buvo atvykęs diplomatinio protokolo šefas Lubenskis, dir. Kobylianskis, Lietuvos Pasiuntinybės valdininkai, diplomatinio korpuso atstovai ir Varšuvos lietuvių kolonijos atstovai.

Ta proga tenka pažymėti, kad šio mėn. 8 dieną Lenkijos užsienių reikalų ministeris Bekas buvo surengęs Lietuvos pasiuntiniu min. Škirpai pagerbti pusryčius, kuriuose dalyvavo ir aukštieji Lenkijos užsienių reikalų ministerijos valdininkai.

„Jau laikas tave sušaudyti, nes per daug žinai"

Šiuo metu visuose Europos laikraščiuose daug rašoma apie Sovietų Rusijos vidaus reikalų komisaro Ježovo atstatymą. Kaip žinia, Ježovas, per porą metų būdamas vidaus reikalų komisaru ir kartu garsiosios G. P. U. vadas, pasižymėjo nepaprastu žiaurumu, areštuodamas ir šaudydamas netik eilinius gyventojus, bet ir žymiuosius komunistus. Ježovas nieko negailėjo, netgi darė kratas pas užsienių reikalų komisarą Valachą-Litvinovą ir pas aukštuosius kariuomenės vadus, visus įtardamas šnipinėjimu kitoms valstybėms.

Kadangi tuo būdu Ježovas gerokai praretino komunistų partiją, tai likusieji komunistai po ilgų pastangų priėjo prie Stalino ir jam pasiskundė.

Dabar jau oficiališkai pranešama, kad komisaras Ježovas atstatytas ir jo vieton paskirtas gruzinas Berija. Laukiama, kad artimiausiu metu Ježovas bus teisiamas ir, pagal priimtą paprotį, sušaudytas.

Ukrainų metropolito Šeptickio memorialas

Šio mėn. 9 dieną Vilniaus dienraščio „Słowo" korespondentas iš Varšuvos pranešė tokią žinią:

„Neseniai Švietimo Ministerijoje metropolitas Andrius Šeptickis įteikė memorialą, kuriame yra nušviesta Ukrainų padėtis. Šį memorialą Švietimo Ministerija esą perduosianti Vidaus Reikalų Ministerijai.

Kaip žinia, netaip seniai kun. metropolitas Šeptickis, kartu su daugeliu kitų ukrainų veikėjų pasirašė specialų pareiškimą apie Ukrainų padėtį. Šis pareiškimas buvo įdėtas dienraštyje „Dilo", kuris tačiau sukonfiskuota.

Artimiausiu metu į Lvovą žada atvykti iš Varšuvos popiežiaus nuncijus".

Kol kas tik memorialai

Varšuvos dienraščiai praneša, kad šiomis dienomis Lenkijos Rytų Krašto Draugijos šulai: pulkininkas Pristoras, Helčinskis, Žimovskis lankėsi pas premjerą generolą Skladkovskį ir vicepremjerą Kviatkovskį, įteikdami atitinkamus memorialus, kuriuose yra išdėstyta Šiaurės Rytų krašto investicijų reikalai. Kokias investicijas savo memoriale numato pulkininkas Pristoras ir kaip tuo klausimu yra nusistatę Lenkijos vyriausybės premjeras ir vicepremjeras — tuo tarpu spaudoje nieko apie tai neužsimenama.

Neikime, kur nereikėtų eiti

Pakitėjus mūsų krašte organizuoto gyvenimo sąlygoms, sodžiuje padaugėjo skaudžių faktų, kurie rodo gyventojų nemažą iškrikimą.

Toji mūsų jaunimo ir vyresniųjų karta, kuriai anksčiau teko dirbti organizuotai, nepamiršo gautų žinių lietuviškose mokyklose, d-jų skyriuose ir skaityklose. Toji karta ir šiandien laikosi gana stipriai ir yra užsigrūdinusi.

Blogiau yra su mūsų jaunesniąja ir jauniausiąja karta. Šie nesimokė ir nesimoko lietuviškoje mokykloje, nedalyvavo organizuotame mūsų gyvenime. Todėl jiems spausdintas žodis laikraštyje ar knygoje — nevisada suprantamas ir net, kaip patys mano, nereikalingas. Sunkiai užkrutėtą skatiką jie prageria arba pralošia kortomis. Jų tarpan grįžta ir „svincatka“ ir peilis ir kiti gynimosi bei puolimo įrankiai.

Tai yra skaudūs sparčiai besiplėtusiai mūsų tautinei ir krašto kultūrai smūgiai. Tačiau šiuo atveju kalti ne tik mūsų valstiečiai, kaltos ir žinomos aplinkybės. Bet tai nereiškia, kad taip ir toliau bus.

Šiuo metu mūsų kaimuose pridygo arba dar tik daiginama nelietuviškų organizacijų sėkla. Visais būdais mėginama lietuvis valstietis patraukti tosna organizacijosna, kurios žada visa tai duoti, ko pačios neturi. Tos organizacijos rengia laisvai dažnus pasilinksminimus, vakarėlius ir juosna kviečia lietuvius. Mat, tikisi, kad tuo būdu pasieksią pozityvias savo siekių išdavas. Kai kur vis dėlto atsiranda iš valstiečių tokių, kurie, ar tai nenujausdami pinklių, ar, stačiai negalėdami patys organizuotai rengti vakarėlių, pasilinksminimų, — susigundo ir eina linksmintis su svetimaisiais. To liūdnos pasėkos ateina jau pačios — nekviestos ir neprašytos, kai už kilusias šokiuose ar kituose pobūviuose tarp organizacijos narių muštynes jis turi atsakyti ir atkentėti. Tai jau blogas ir skaudus mūsų kraštui ir mūsų visuomenei reiškinys.

O juk galėjo ir gali taip nebūti! Tik pagalvokim, ar mes tuo pačiu metu, kai nepalanki mums organizacija rengia pasilinksminimą, negalime pas save surengti savo pasilinksminimo su muzika arba ir be muzikos? Čia juk savoje apylinkėje ir lietuviškoje nuotaikoje kultūringai galėtumėm linksmintis! Niekas mums, kai būsim blaivūs ir ramūs, negins šeštadienio ar sekmadienio vakare gražiai pasilinksminti.

Tai kokiam galui turim kišti savo nosį ten, kur žinome, kad mums, lietuviams, ankšta?! Kodėl turime būtinai įlįsti pas svetimus ir ten žeminti savo-lietuvio vardą? *Ne žemint jį turime, bet kelti kitų akyse!*

Svyra.

Skaitytojas ir knyga

Viename Lvovo laikraštyje išskaičiau, kad Vilniaus krašto lietuviai organizuoja spaudos ir knygos savaitę nuo 4 gruodžio dienos iki 11 gruodžio dienos.

Prisipažinsiu, kad treji metai sueis po Trijų Karalių, kaip savo rankose turėjau ir savo akyse mačiau lietuvišką knygą. Lankiausi visose Lvovo bibliotekose: universiteto, garsioj Ossolinskių bibliotekoj, Ševčenkos, Izmaragde — niekur nesuradau. Nepabūgau pasirausti net „garsioj Lvovo knygų rinkoj„ Krokuvos „trakidanuose“, bet gaila buvo mano kojų ir triūso. Galima buvo rasti turkiškų, persiškų, arabiškų, abisiniškų, bet lietuviškų niekur nebuvo. Klausiau privačių knygynų savininkų:

— Tamsta turi parduoti lietuviškų knygų?

— Lietuviškų? Gal tamsta malonėsi abisiniškų?...

Todėl dabar man visai suprantamas reiškinys, kad ne tik aš, bet ir visi mes savo knygas labai branginame ir vertiname: kada pavyksta man, arba kam nors mūsų pasiskolinti knygą, tai niekada jau jos savininkui negrąžiname. Tačiau šis bandymas man Lvove nepavyko. Osolinskių bibliotekoj radau Kuršaičio žodyną. Laikiau ir laukiau įsisenėjimo teisės prisiartinant. O vis dėlto turėjau atiduoti ir užmokėti baudą. Negana to: per vieną „vizitą“ vieni ponai paėmė iš manęs „Aidą“, „Vilniaus Aušrą“ ir vienkartinius leidinius ilgai atminčiai, nors be mano parašo. Dedikuoti negalėjau, nes nebuvau redaktoriumi ir viniečių autoriumi. Nežinau, kokiu būdu apgyniau „Lietuvišką Barą“, kad nepakliuvo į nelegalios literatūros indeksą.

Kitus vienkartinių leidinių egzemplorius draugai mano pasidalino po lapelį, žinoma, kur buvo „abrozėliai“ „z harnymy lytovkami“.

Vienas mano (su gražiomis lietuvaitėmis) draugų, Vilniaus sportininkų, dalyvavusių Olimpijadoj fotografiją net į rėmus po stiklu įstatė ir keldamas ir guldamas džiaugiasi gražiais veideliais, geltonais plaukeliais.

Iš to aiškėja, kad mūsų spauda gali užkariauti ir pavergti skaitytojus, reikia tik gerų propagatorių, kurie mokėtų užinteresuoti kaip savąją, taip ir svetimąją visuomenę.

Turėdami daug klijentų, pajėgtume užkariauti ir knygų rinkas.

Vilniaus krašto lietuvių knyga ir autoriai bei rašytojai pergyveno įvairius pasisekimo ir nepasisekimo laikotarpius. Daugelis rašytojų, įvairių veikalų autorių, pirm negu duodami spaudai savo veikalus, duoda kalbininkams ištaisyti kalbos klaidas. Tačiau iš jų pageidautina, kad duotų taisyti ir savo pasenusias mintis. Tuomet tikrai galėtume pasidžiaugti literatūriniais šedevrais ir sparčia knygos plėtra. Tuomet ir mūsų knygynai turėtų mažiau rūpesnių ir daugiau laiko skirtų knygų skaitymui.

Šiais laikais mūsų knyga ir spauda gyvena ypatingą laikotarpį. Mūsų knyga ir laikraštis tai kaip stebuklingas Indijos fakiras: gulėjo 40 metų kalėjime, dabar daug kur guli po dulkių kalnu ir dar neprarado gyvybės, o kada ją kas nors piausto, — neištryška nė vienas kraujo lašas.

Daug sunkiau yra kalbėti apie skaitytoją, nes vieni jų, kaip visi pasaulio knygų mėgėjai, skaito pareigų verčiami, arba malonumo skatinami. Iš pareigos skaito tie, kurie knygą pirkosi ar buvo priversti užsimokėti, dėl malonumo tie, kurie gavo knygą dovanai, kaip reklamą knygos savaitei propaguoti.

Nei iš pirmųjų, nei iš antrųjų knygų lentynoms negali būti lengviau. Tačiau nieks nei pirmiesiems, nei antriesiems, nei man negali prikišti, kad mes šią savaitę knygos ir savo spaudos neremtum. Štai įrodymas: nuo šios dienos pirma prenumeruoju, o paskui skaitau „Aidą“.

Vaidotas.

Juozas Urbšys

Užsienių reikalų ministeris

Naujas Lietuvos užsienių reikalų ministeris Juozas Urbšys yra gimęs 1896 m. vasario 29 d. Šateiniuose, Kėdainių apskr.

1914 m. jis baigė Panevėžio realinę mokyklą, 1917 m. Čugujevo karo mokyklą.

Lietuvos valstybei kuriantis, jis sugrįžo į Lietuvą, stojo į kariuomenę.

Išėjęs į atsargą kapitono laipsnyje, 1922 m. J. Urbšys perėjo dirbti į Užsienių Reikalų Ministeriją Buvo paskirtas Lietuvos pasiuntinybės Berlyne konsuliarinio skyriaus vedėju, o 1927 m. Lietuvos pasiuntinybės Berlyne pirmuoju sekretoriumi. Tais pat metais jis buvo perkeltas pirmuoju sekretoriumi į Paryžių, o vėliau paskirtas Lietuvos pasiuntinybės Paryžiuje patarėju. 1933 metais gegužės 15 d. paskirtas Lietuvos pasiuntiniu Latvijai.

1934 m. J. Urbšys perkeltas į centrą ir nuo rugpiūčio 1 d. paskirtas politikos departamento direktoriumi.

1936 m. gruodžio 5 d. paskirtas Užsienių Reikalų Ministerijos generaliniu sekretoriumi. Šias pareigas ėjo iki šiol

Šia proga yra malonu pastebėti, kad dabartinis Lietuvos užsienio politikos vairuotojas, būdamas 1927—33 metais Paryžiuje, bendradarbiavo Vilniaus lietuvių spaudoje: „Vilniaus Aide“ ir „Vilniaus Rytojuje“.

Gen. K. Musteikis

Krašto apsaugos ministeris

Naujas krašto apsaugos ministeris brigados generolas Kazys Musteikis yra gimęs 1894 m. Utenos apskr., Tauragnų valč., Stučių kaime.

Baigęs gimnaziją, įstojo į Orienburgo karo mokyklą, kurią baigė 1915 m. Eidamas įvairias kuopos karininko pareigas, jis dalyvavo Didžiajame kare. Rusų kariuomenei pakrikus, K. Musteikis dalyvavo lietuvių karių Rusijoje tautinėse dalyse. 1918 m. jis buvo lietuvių batalijono Rovne adjutantu.

Tais pačiais metais gruodžio 1 d. K. Musteikis savanoriu įstojo į Lietuvos kariuomenę. 1919 m. kovo 23 dieną jis buvo paskirtas jaunesniuoju karininku į karo mokyklą, o tų pat metų rugsėjo 6 d. — vyr. karininku. 1919 m. buvo pakeltas į kapitono laipsnį. 1920 m. vasario 26 d. paskirtas šarvuočių devizijono vadu. 1921 m. kovo 16 d. pakeltas į majorus. 1924 m. spalių 7 d. Kazys Musteikis išėjo į atsargą.

1928 m. sausio 19 d. K. Musteikis grįžo į aktyvią karo tarnybą ir buvo paskirtas į aviaciją. Tų pat metų vasario 28 d. buvo pakeltas į pulkininkus leitenantus ir paskirtas karo mokyklos inspektoriumi 1929 m. gruodžio 13 d. pakeltas į pulkininkus, o 1937 m. — į generolus.

Gauni laikraštį, tai paskubėk sumokėti prenumeratą.

DRAS MARTYNAS YČAS. 30)

ATSIMINIMAI

Nepriklausomybės keliais

Kaip gerai buvo suorganizuota jų žvalgyba, neretai mums buvo įvairiais pavyzdžiais įrodyta. Žinios apie priešo armijos judėjimus ir šiaipjau apie visokius įvykius jo pusėje ateidavo kuo trumpiausiu laiku su visomis smulkmenomis. Pavyzdžiui, mūsų kelionėje per Šveicariją mes buvome taip pat stropiai sekami. Vienas mūsų delegacijos narys, V. Dumos atstovas B. A. Engelgardas, nevažiavo į Italiją, bet, kaipo generalinio štabo pulkininkas, pasiliko Paryžiuje prie Prancūzijos vyriausiojo štabo, norėdamas susipažinti su kai kuriomis jo armijos šakomis Tarp kitko susidomėjo žvalgybos metodais.

— Štai, — sako jam žvalgybos viršininkas, — jūsų du nariai, Miliukovas ir Yčas, yra išvykę per Šveicariją į Romą. Pažiūrėkite, ką apie juos mes žinome. — Ir atsivertę lapą skaito: — „Miliukovas susitiko su rusų emigrantais Lausannoje. Išvyko į Genevą su tokiais ir tokiais emigrantais. Kalbėjo apie tą ir tą... M. Yčas, keliomis valandomis vėliau, nuvyko į Lausanną. Pasitiko jį lietuviai: Gabrys, Purickis, Daumantas, Karuža. Nuėjo į viešbutį, valgė pusryčius, kalbėjosi bendromis temomis. M. Yčas deklamavo rusiškai eiles M. Velichovo „Jofriada“, kur pajuokiama prancūzų defenzyvinė taktika. Paskui posėdžiavo Villa Magnolia, pirmininkavo lietuvių konferencijai, kur buvo priimtos rezoliucijos, nukreiptos prieš vokiečių politiką Lietuvoje...“

Pulkininkas Engelgardas buvo labai nustebęs tokiomis žiniomis apie mus, bet aš negalėjau niekaip suprasti, iš kur tokios smulkmenos sužinotos apie mane. Juk nieko, rodosi, be lietuvių, nebuvo, kada aš pasakojau viešbučio restorane apie rusų nepasitenkinimą prancūzais, niekas iš svetimų nedalyvavo mūsų konferencijoje Villa Magnolia. Bet pasirodo, kad ir sienos girdi, kas kalbama slaptame susirinkime...

Aš nesigilinau ir nemėginau sužinoti, kas pranešė prancūzų žvalgybai tokias smulkias žinias. Bet nebuvo jau taip nė svarbu. Tiktai vėliau, dalyvaudamas pasitarimuose, visuomet buvau atsargesnis ir savo atvirumą mažiau demonstruodavau kad ir savųjų tarpe.

Kaip jau II „Atsiminimų“ tome rašiau, buvau susitikęs lenkų neoficialų atstovą, buv. Valst. Dumos atstovą, Romaną Dmovskį, endekų vadą ir labai aktingą lenkų veikėją, ministerio Asquito suruoštuose pietuose Lancaster House.

Jis nuolatos gyveno Londone ir sekė lenkų politiką. Pasinaudodamas P. N. Miliukovo pažintimi, kai mes į Londoną vėl pagrįžome, jis paprašė jį patarpininkauti ir mane su juo suvesti. Susitikę neutralėje vietoje ir Miliukovui dalyvaujant, pasikalbėjome bendromis temomis. Vėliau jis mane pasikvietė pas save į jo privatų butą intymiškiau pasikalbėti, be rusų stebėtojo.

Nuvykau pas jį. Čia be liudininkų porą valandų konferavome. Jis, kaipo endekas, smarkiai argumentavo už tai, kad mes, lietuviai, turėtume pakeisti savo politiką. Reikia esą pareikšti visam pasauliui, kad mes su lenkais norime atstatydinti bendrą valstybę tose ribose, kaip buvo prieš Lenkijos padalinimą. Tada lenkai, atsižvelgdami į lietuvių tautos savitumą, duosią plačią Lietuvai autonomiją. Bet jei lietuviai ir toliau varysią separatišką politiką, tai jie nieko negausią ir niekas neleisiąs Lietuvos valstybės sudaryti. Blogiausiu atveju Lietuva liksianti Rusijos gubernija ir jokios autonomijos negausianti. Jei lietuvių nusistatymas ir toliau būsiąs Lenkijai nedraugiškas, tai to nedraugiškumo pasekmės būsią labai liūdnos ir Lenkija gavus Lietuvą, einant istorinės unijos dėsniais, už tą nedraugiškumą neduosianti Lietuvai jokios autonomijos. Jis „draugiškai“ patarė man, kaipo įtakingam lietuvių tautos atstovui, išaiškinti visą lietuvių vadų politikos klaidingumą ir gresiantį mums pavojų. Juk niekas nesutiks pripažinti „kieszonkovos Litvos“, o Lenkijai nepriklausomybė jau patikrinta ententės kraštų, o taip pat ir Vokietijos. Jis graudeno mane šaukdamas į pagalbą istoriją ir bendrą tų dviejų tautų sugyvenimą per tiek laiko nuo Jogailos ir Vytauto laikų iki 1795 m. Ne tik graudeno, bet ir mėgino gąsdinti blogiausiomis pasekmėmis.

— Jūsų yra tiek maža inteligentijos; jūsų tauta yra tik valstiečių tauta, todėl svajoti sukurti atskirą valstybę, nepriklausomą nuo kitų, yra nedovanotina klaida ir nieku neparemta. Jūsų bajorija, stipriausias elementas tautoje, yra sulenkinta. O be jos atstatyti valstybės nepajėgsite.

— Aš labai Tamstai esu dėkingas už tokius nuoširdžius patarimus, bet aš tvirtai esu įsitikinęs, kad mūsų tauta ras gana jėgų savo valstybei sukurti. Kokie bus nepriklausomos Lietuvos santykiai su Lenkija, aš dabar negalėčiau pranašauti, bet, jei Lenkija respektuos mūsų nepriklausomybę ir nekliudys jai laisvai apsispręsti, tai galimas daiktas, kad tie kaimyniški santykiai galėtų būti draugiški. Toks jau yra lietuvių beveik visų srovių nusistatymas siekti nepriklausomybės, kad joks autoritetas šio nusistatymo negalėtų pakeisti. Mes eisime savo keliu, o jūs savo. Jei surastume ką bendro, niekados neatsisakysime nuo bendro veikimo. Bet aš prisibijau, kad čia mus daug kas skiria. Jūs norite mūsų, o mes nenorime būti jūsų.

— Na, tai jūs turite suprasti, kad Lenkija visu smarkumu turės kovoti prieš jūsų tokią politiką’ ir jūs sutiksite jūsų siekimuose nenugalimas kliūtis. Mes remiamės ne sentimentais, bet istorijos faktais, ir turime teisę kovoti už Lietuvos prijunginimą prie Lenkijos. Mes niekados nuo to neatsisakysime.

Jis dar ilgai kalbėjo, iliustruodamas argumentais iš bendros tų dviejų kraštų istorijos, remdamasis Liublino unija, bendromis kovomis prieš ordiną ir Maskvą, pranašavo ateityje didelius bendrus žygius ir ištobulintos valstybės jėgų išplėtimą bei kultūros klestėjimą bendros respublikos ribose. Bet nei jis savo argumentais manęs neįtikino, nei aš jo. Po dviejų valandų išsiskyrėme kas sau.

Mūsų politika buvo nuosekliai vedama į Lietuvos nepriklausomybę. Pirmas nedraugiškas mums žygis, tai R. Dmovskio P. N. Miliukovui pareiškimas, čia pat Londone padarytas tuoj po mūsų pasitarimo, kad Lietuva turėtų būti prijungta prie Lenkijos.

— Bet lietuviai su tuo nesutinka, — atsakė, P. N. Miliukovas.

— Lietuva yra ta pati Lenkija. Teks sušaudyti 100 litvomanų užėmus Lietuvą, ir viskas tuo pasibaigs. Lietuvių tautinis judėjimas nėra giliai įleidęs šaknų žmonėse. Tai negausios inteligentijos bei žemesniųjų kunigų prasimanymas, — užbaigė sako pareiškimą P. N. Miliukovui R. Dmovskis.

(B. d.).

NERAMUMŲ PRIEŽASTYS KLAIPĖDOS KRAŠTE

Iš kur Klaipėdos krašte vokiška dauguma?

Ir surašymų skaičiai, ir susipažinimas su pačiais gyventojais įsakmiai rodo, kad tikrų vokiečių daugumos Klaipėdos krašte ne tiktai niekad nebuvo, bet ir dabar nėra. Bet užtat didelė dalis Klaipėdos krašto gyventojų, kurie savo kilme yra tikri lietuviai, kurie net ir lietuviškumo nėra visiškai išsižadėję, jau nuo senesnio laiko yra pripratę prie tos minties, kad vokiečių kultūra, vokiška tvarka yra geriausia, kad vokiečių užuovėje yra saugiausia gyventi. Didelė Vokietija jiems daro didesnį įspūdį, kaip maža Lietuva, todėl ir pasitikėjimas juose yra Vokietija didesnis. Vokiškoji gyventojų dalis sąmoningai palaiko tarp klaipėdiškių lietuvių tą mintį, kad kaip tiktai Vokietija panorės, tai viską taip ir padarys, o Lietuva tam jokiu būdu nepajėgs atsispirti. Todėl yra siūloma nenusidėti galingesniam. Ir taip nuo pačių pirmųjų seimelio rinkimų krašto lietuvių balsų dauguma eina vokiškųjų sąrašų naudai. Didelė dalis silpniau tautiškai susipratusių lietuvių savo atstovais stato ne savuosius susipratusius lietuvius, o vokiečius, arba tokius pačius nesusipratusius ar nutautusius lietuvius, kurie viską daro taip, kaip vokiškieji vadai nurodo.

Vokietijos sustiprėjimo reikšmė

Nuo to laiko, kai Vokietija atsisakė nuo partinės santvarkos ir joje įsigalėjo hitlerininkų režimas, Vokietija žingsnis po žingsnio ėmė stiprėti ir šiemet tas stiprėjimas pasiekė nepaprastai aukštą laipsnį. Vokietija be karo prisijungė didelius plotus su 10 milijonų gyventojų. Tas padrąsino pačią Vokietiją visoms kitoms valstybėms statyti savo reikalavimus, tas taip pat ir Klaipėdos vokiečius padrąsino griežčiau savo reikalavimus statyti. Padėtis pradėjo aštrėti. Tokioje padėtyje Lietuva negali leisti sau tokio malonumo — nesiskaityti su tais reikalavimais. Šioje padėtyje daug kur negalima ir nėra progos aiškintis, ar tikrai tie reikalavimai teisūs, ar tų reikalavimų nepatenkinimas būtų pagrįstas teise. Lietuvos vyriausybė yra įsitikinusi ir tą rimtai galėtų įrodyti, kad didelė klaipėdiškių vokiečių reikalavimų dalis, kurios reikalavimus remia ir Vokietija, yra labai perdėti ir neišplaukia iš tų teisių, kurias jiems suteikia Klaipėdos statutas. Bet ne visada tinka laikytis tiktai grynai teisės: politikoje tenka parodyti ir geros valios, kuri yra surišta ir su tam tikrais paaukojimais tokių dalykų, kurių teisė neliepia aukoti. Aukoti liepia kiti sumetimai. Šiuo atveju sumetimai yra tokie.

Lietuvai reikia ramybės Klaipėdos krašte, Lietuvai reikia ir su kaimynais, taigi ir su Vokietija, taikingai sugyventi. Nuolat ginčus keliant galima ir labai susipykti, o tada teisė visiškai turėtų nutilti. Tam taikingam sugyvenimui Lietuva ir yra pasiryžusi daryti tokių aukų, kurios siekia ir toliau, negu teisė reikalautų daryti. Šiuo metu Lietuvos vyriausybei ir visai lietuvių tautai tenka apsispręsti, kas Klaipėdos krašte yra taip esminga, ko negalima aukoti, ir kas yra galima aukoti, nežiūrint į tai, ar teisė liepia ar neliepia tą auką daryti. Šiandien reikia viską gerai pasverti: vienoje svarstyklių pusėje turi būti padėta taika, kitoje Lietuvos ir lietuviškumo interesai Klaipėdos krašte. Jeigu pripažįstame, kad reikia siekti taikos išlaikymo, tai reikia žiūrėti, kiek tų interesų galima nuo svarstyklių lėkštės nuimti, kad taika persvertų. Čia reikia atrinkti, kurie būtent interesai pirmoje eilėje gali būti nuimti ir kur yra to nuėmimo riba. Jeigu norima taiką išlaikyt, tai reikia imti tiek, kiek būtinai reikalinga, bet jeigu prieisime prie tokios ribos, kada daugiau nuiminėti jau nebegalima, tai tada turės būti sustota ir tada teks visomis priemonėmis ginti tuos interesus, kurių aukoti jau nebegalima.

Nėra pagrindo manyti, kad iki tokios ribos būtinai reiks prieiti. Tiesa, šiandien tų aukų reikalaujama ne visai mažų, bet vis dėlto atrodo, jos nepalies tų pagrindinių dalykų, kurie Lietuvai sudaro Klaipėdos krašto turėjimo prasmę.

Lapkričio mėnesio įvykiai Klaipėdoje

Pirmoji žymiausioji auka, kurią Lietuvos vyriausybė Klaipėdos krašte yra padariusi, buvo padaryta lapkričio 1 dieną. Tai buvo karo stovio panaikinimas visoje Lietuvoje, taip pat ir Klaipėdos krašte. Kodėl tai yra auka? Ogi, todėl, kad Lietuvos vyriausybė atsisakė nuo tų nepaprastųjų priemonių, kurios Lietuvos vyriausybės rankose buvo vienintelės apsaugoti lietuviškiems interesams Klaipėdos krašte nuo pasikėsinimų prieš tuos interesus, savotiškai taikant statuto nuostatus, arba visai jų nesilaikant. Panaikinus tas paskutines priemones, belieka tiktai vien pasitikėti autonominiais organais, kad jie rodys gerą valią ir Lietuvos bei lietuviškumo interesų Klaipėdos krašte nepažeis. Ligšioliniai nuolatiniai veržimai kai kurių autonominių organų prieš lietuviškumą nelabai duoda pagrindo tokiam pasitikėjimui. Bet vardan šventos ramybės Lietuvos vyriausybė sutiko tą pasitikėjimą parodyti ir karo stovio nepaprastas priemones, kurios ir taip labai švelniai ir ne dažnai tebuvo vartojamos, pašalino.

Pašalinus karo stovį, klaipėdiškių spauda pasijuto esanti be jokios kontrolės, organizacijos taip pat. Taip pasijutę, jie vis dėlto nesusilaikė tos kantrybės nebuvimo nepanaudoję visų pirma išlieti visam savo pykčiui prieš Lietuvą ir lietuviškumą.

Jau savaitę prieš tai Klaipėdoje buvo suorganizuota „Klaipėdiškių vokiečių kultūrinė sąjunga“, vadima „Memeldeutsche Kulturverband“. Tos organizacijos priešakyje stovėjo tas pats gyvulių gydytojas Neumanas, kuris 1934 metais su savo bendradarbiais buvo nuteistas už organizavimą sukilimo Klaipėdos krašte. Ši organizacija tuojau po karo stovio panaikinimo suorganizavo visame Klaipėdos krašte vadinamus džiaugsmo mitingus su eisenomis. Tuose mitinguose turėjo būti pasidžiaugta, kad pagaliau atėjusios Klaipėdos kraštui laisvės dienos. Be ta pačia proga pasakytose kalbose buvo išlieta labai daug piktumo prieš Lietuvą. Už laisvę buvo dėkojama ne kam kitam, kaip tiktai Hitleriui, o Lietuvai buvo pareiškiama, kad čia tai dar ne visa, kad čia yra tiktai kovos pradžia dėl tikros laisvės.

Tuojau pat buvo suorganizuoti ir savotiški smogikai, pavadinti „tvarkos tarnyba“ — „Ordnungsdienst“, kuriuos sudarė jauni vyrukai, daugiausiai dar žemiau 20 metų, apvilkti juoda uniforma. Tuo pačiu metu, nors ir buvo tvarkos tarnyba, Klaipėdoje ir krašte prasidėjo tikros netvarkos reiškiniai. Prasidėjo keleivių užkabinėjimai, net automobilių sustabdymai, koliojimai lietuvių, vaikų mušimas ir t t. Apsaugos lietuviai nuo to, nes autonominės policijos maža, o ir pasisitikėjimo lietuviai ja ne visada gali turėti. Vokiški laikraščiai pradėjo spausdinti aštrius straipsnius prieš visa tai, kas lietuviška.

Gruodžio 11 dieną įvyko Seimelio rinkimai. Rinkimų ruoša, tai yra komisijos, sąrašų paruošimas ir visa kita buvo autonominių įstaigų rankose, kitaip sakant, vokiškojo nusistatymo žmonių rankose. Tiesa, buvo kontrolė, bet kas iš tos kontrolės, kada beveik visur tik toks tokį kontroliavo.

Rinkimų komisija išleido tokias instrukcijas, pagal kurias išėjo taip, kad paprasti kaimo seniūnai gavo teisę spręsti, ar Klaipėdos krašte gyvenantiems lietuviams apskričių valdybų išduoti pasai teisėti, ar neteisėti, Kulturverbandas per savo instruktorius prigrasino seniūnams tą atitinkamai tikrinti, tai yra taip tikrinti, kad kuo didesnis lietuvių skaičius liktų į sąrašus neįtraukti. Tiesa, lietuviai gana energingai kokoja už balsavimo teises, tačiau vis tiek tokiu būdu daugelis lietuvių, kurie jau ne vieną kartą yra ir balsavę, senai tą teisę turi dabar liko iš sąrašų išbraukti. Tokiu būdu, skaitoma, lietuvių balsų skaičius buvo sumažintas mažiausiai tiek, kiek reikia išrinkti dviems atstovams.

Paskutinėmis dienomis klaipėdiškių vokiečių vadai jau pradėjo skelbti, kad dabar statuto jiems nebebūsią gana, jie reikalausią jau daugiau. Būtent, jie reikalausią visai savarankiai ūkiškai tvarkytis, tai yra santykiauti ūkiškai su Vokietija taip ir kiek nori, o taip pat visai savarankiškai kultūriškai tvarkytis ir laisvai būti nacionalistais. Žodžiu sakant, anot jų, Klaipėdos krašte turi tapti viskas lygiai, kaip Vokietijoje. Vieno dalyko, ko jie tuo tarpu dar nereikalauja, tai valstybės sieną perkelti atgal į prieškarinę vietą. Kada jie yra paklausiami, o kaip gi tada turi būti su lietuvių teisėmis Klaipėdos krašte, tai jie sako, kad nieko prieš tai neturį, kad lietuviai, taip pat galėtų laisvai tvarkytis, kaip jiems patinka.

Tie reikalavimai būsią galutinai iškelti, kai susirinksiąs naujas Seimelis, kurio pirmininku greičiausiai bus pats Neumannas, Klaipėdos vokiečių vadas. Vyriausybei ir tautai šiandien yra didelis uždavinys rasti išeitį, kaip apginti svarbiuosius interesus Klaipėdos krašte, drauge vis dėlto sugrąžinant kraštui ramybę ir išlaikant gerus santykius su Vokietija. Žinoma, reikia manyti, kad po rinkimų didelė įkaitimo dalis atslugs, bet vis dėlto šiandien vokiečių atkaklumas didėja ir jis bus didelis po rinkimų. Jie šiandien įsivaizduoja galį būti teisėtais patys savo byloje ir jau yra papratę sakyti, kad turi būti taip, kaip jie nori, ir jokių ginčų dėl to nebegali būti. Tiesa, savo norus jie vadina teise, bet iš tikrųjų tai yra tiktai reikalavimai, remiami visos Vokietijos jėga.

Šiuo metu visai aiškiai pranašauti, kaip toliau plėsis reikalai Klaipėdoje, dar negalima. Rimtai į juos žiūrint, jie neatrodo taip blogai, kaip susidaro įspūdis iš paviršutinių žymių.

V. D. V.

Kaip skaityti laikraščius

Norime, kad skaitytojai iš mūsų laikraščio turėtų kuo daugiausia naudos. Todėl stengiamės rašyti labai paprastai, kad tai, kas parašyta, būtų visiems suprantama. Norėdami padėti savo skaitytojams, duodame taip pat keletą patarimų, kaip reikia laikraščius skaityti.

Daugeliui skaitytojų laikraščių skaitymo pamokymai gal bus nereikalingi, ypač tiems, kurie lietuviškus laikraščius nuolat ir sąžiningai skaito. Tokie skaitytojai turi nemaža prityrimo ir jiems nereikalingi jokie patarimai. Bet yra juk kaime dar ir tokių, kurie tik pradeda skaityti. Ir iš viso skaito dar labai silpnai. Yra vėl tokių, kurie kad ir nuo seniau laikraščius skaito, bet nedaug ką supranta, kas juose parašyta. Tad jiems pravartu nurodyti, kaip reikia skaityti laikraščius.

Pirmiausia reikia žinoti, kad laikraščius, kaip ir knygas, reikia skaityti nuolat ir labai atidžiai, atsidėjus. Kas skaito neatidžiai, tas tik laiką gaišta, nes iš tokio skaitymo nėra, galima sakyti, jokios naudos, o jeigu yra, tai labai maža. Vadinas, negalima laikraščių skaityti tik apgraibomis, permetant akimis vieną kitą straipsnį ar jų pavadinimus. Labai dažnai neaiškios straipsnio vietos paaiškėja, perskaičius atidžiai visą straipsnį. Menkiau skaitantiems toks atidus ar ištisinis laikraščio staitymas gali būti labai varginantis, betgi tik tuo būdu galima išmokti skaityti ir suprasti.

Daugelis kaimo žmonių skaito tiktai korespondecijas. Kad kaimiečiai domisi daugiausia kaimo korespondencijomis, tai visai suprantama, nes ten rašoma apie juos arba jų kaimynus. Tačiau pravartu kiekvienam žinoti ne tik tai, kas darosi savoje ar gretimoje parapijoje, bet ir tai, kas darosi visame pasaulyje, ypač dabartiniais laikais. Kas pradės skaityti laikraščius atidžiai ir nuodugniai, tas ilgainiui įgys prityrimo, kaip skaityti, ir taip pripras prie laikraščio, kad be jo neįsivaizduos gyvenimo.

Nors stengiamės rašyti kuo paprasčiausiai, bet vis pasitaiko neretai visokių nesuprantamų žodžių ir posakių. Čia, žinoma, labai didelis keblumas, bet ką gi padarysi, kad be jo negalima stačiai apseiti. Vienam, rodos, viskas yra suprantama, o kitam visai neprieinama. Tad jeigu kas nežino, ką reiškia kokia nors pavardė, vardas, šalies pavadinimas ar šiaip jau ko nors nesupranta, tegu paklausia savo pažįstamų inteligentų, kurie daugiau nusimanydami galės visada paaiškinti. Kad nepamirštumei, kas bus paaiškinta, turėk švarų sąsiuvinėlį, į kurį šalia pirmiau įrašyto žodžio galėsi įrašyti ir paaiškinimą. Tokie paaiškinimai gali likti ilgesniam laikui.

Dabar kai kur sunkiau pagauti inteligentą, tad sunkiau ir ko nors paklausti ir todėl patys skaitytojai turėtų tuo susirūpinti.

Skaitant laikraščius, galima rasti šalia kokio nors nesuprantamo žodžio skliaustai su įrašytu žodžiu. Tai paaiškinimas to nesuprantamo žodžio ar posakio. Svarbu taip pat nusimanyti apie ženklus, vartojamus rašyboje. Kas neskiria taško, kablelio, dvitaškio, daugtaškio, brūkšnio, šauktuko, klaustuko, kabučių ir kitokių ženklų, tam daug sunkiau suprasti, ką skaito. Kas nori šią kliūtį pašalinti, turi daug skaityti laikraščių ir knygų, o pirmoj eilėj pravartu būtų susipažinti su lietuvių kalbos gramatika.

Svarbu taip pat nenaikinti perskaitytų laikraščių. Ką šiandien su naikinsi, rytoj, poryt ar kada vėliau galės prisireikšti. Redakcija kito tokio numerio neišleis. Kas negali viso laikraščio palikti ir apsaugoti, tegu bent įdomesnių straipsnių, patarimų ar pamokymų iškarpas pasilieka.

g.

• KORESPONDENCIJOS •

Pakalniškiai, Švenčionių aps. Gruodžio 4 d. į Švenčionių apskrities storastijos įstaigą buvo pašauktas vietos gyventojas lietuvis mokytojas Mykolas Matkevičius. Jis buvo tardomas dėl kandidatų statymo į seniūnijų tarybas. Jam buvo daromi priekaištai, kad jis varąs priešrinkiminę agitaciją.

Mokyt. M. Matkevičius aiškinosi, kad jis nevaręs jokios priešrinkiminės agitacijos, kad jis dar raginęs žmones, kad rinkimuose dalyvautų ir padėjęs sudaryti atskirą kandidatų sąrašą, kas valsčiaus vaitui labai nepatiko.

Buvo taip. Pirmąjį sąrašą vaitui atmetus, žmonės sudarė atskirą lapą. Įgaliotiniu pasirinko mykyt. M. Matkevičių, kuris kandidatų sąrašą įteikė pirmininkui gruodžio 6 d.

Mikas.

Gervėčiai. *Ruošiamasi rinkimams.* Gervėčių valsč. lietuviai į rinkimus stoja 6-se seniūnijose. Beveik visose seniūnijose lietuviai įteikė savo atskirus kandidatų sąrašus, bet kai kur sudarė ir bendrus sąrašus su nelietuviais (Gervėčių sen.). Lietuviai, šiuo kart organizuotai stodami į rinkimus, tikisi pravesti kelis atstovus į valsčiaus tarybininkus.

Dabartinėje valsčiaus taryboje lietuvius „atstovavo“ tik 3 žmonės, kurie ir dabar norėtų patekti, bet niekas jų nepalaiko. Pav., Gervėčių sen. J. M. nepavykus sudaryti sąrašo, pareikalavo, kad jis būtų įrašytas lietuvių sąraše, priešingu atveju grasino, kad sąrašas būsiąs atmestas. Jis gyrėsi esąs Ozono paskirtas kontroliuoti. Žinoma, į nerimtus J. M. išvedžiojimus nieks jokio dėmesio nekreipė.

Gervėčių valsčiaus ribose gyvenantiems buv. 3 „Ryto“ skaityklų vedėjams atimta teisė rinkimuose dalyvauti. Vienam iš jų (V. Kr.) rinkikų skelbime parašyta, kad .. neturįs pilietybės. Antram (J. Ž.) pastatytas kaž koks paragrafas. Trečiajam (A. B) užklausus pas komisijos pirmininką, kodėl jis neįtrauktas sąrašan, buvo paaiškinta, kad esą todėl, jog jis čia laikinai apsigyvenęs... Kiek žinoma, ir p. V. Kr. yra pilietis ir p. A. B. gyvena Gervėčių valsčiuje 7-tus metus.

Algimantas.

Pamerkys, Viln.-Trakų apskr. *Vartotojų B-vės „Ūkininkas“ veikimas.* Pamerky nuo 1936 metų veikia kooperatyvas „Ūkininkas“ su filija Giraitėje, įsteigta 1937 m. Nors čia kooperatyvui gera vieta, tačiau jis kaž-kaip silpnai veikia, ypač paskutiniais metais sumažėjo apyvarta—net keliolika nuošimčių. To viso kaltė ta, jog iš savųjų tarpo nėra žmonių, kurie mokėtų gerai tą darbą dirbti. Be to, trūksta kontrolės, ypač filijoje, kuri atrodo lyg pusiau privati krautuvė. Paskutiniais laikais tas viskas pastebėta ir pradedama kooperatyvas taisyti.

Gruodžio 4 dieną įvyko visuotinis narių susirinkimas. Į susirinkimą atvyko nedidelis skaičius narių. Matyti, jog daugumas už akių moka visokių dalykų prikalbėti, o ateiti į susirinkimą ir drąsiai į akis pasakyti — nedrįsta.

Susirinkimui pirmininkavo J. Žygelis, o sekretoriumi J. Latvys iš Šarkiškės. Apie kooperatyvo stovį pranešė buhalteris P. Poškus iš Barčių, nurodydamas gero ir blogo veikimo puses; be to, aiškino ko siekia kooperacija ir ką ji duoda žmonijai, ypač ūkininkams. Toliau nurodė pavydo ir keršto kenksmingumą bendram darbui.

Susirinkusieji gyvai domėjosi panašiais dalykais. Nutarta pasiųsti vieną iš gabesniųjų jaunuolių mokytis buhalterijos pas P. Poškų Barčiuosna, o pardavėjus praktiškai į kurį didesnį miesto kooperatyvą.

Dzūkas.

Astraviškiai, Tverečiaus valsč. *Rinkimai.* Mūsų apylinkėje žmonės gyvai yra susidomėję savivaldybių rinkimais. Tuo reikalu daugiausia rūpinasi labiau susipratęs vietos gyventojas J. Cicėnas. Jo padedami vietos ir apylinkės žmonės sudarė atskirą kandidatų sąrašą į seniūnijos tarybą.

Lapkričio 20 d. čia buvo atvažiavęs Tverečiaus vaitas Čepella. J. Cicėnas pranešė jam, kad jau esąs sudarytas kandidatų sąrašas ir prašė, kad priimtų. Vaitas atsakė, kad jis negalįs priimti tokio sąrašo, kuriame išstatyti kandidatai einą „atbulai“ ir pradėjo rašyti savo kandidatus.

Gruodžio 4 d. J. Cicėnas buvo pašauktas į Švenčionis, kur Apskrities Policijos įstaigoje buvo ištardytas.

Tai girdėjęs.

Mažoji Kaniava, Varėnos valsč. *Vagystės ir užpuolimai.* Paskutiniu metu labai metasi akin gana dažnai pasitaikančios vagystės. Atrodo, kad saugotojų viešojo ramumo ir žmonių turto yra užtektinai, o tačiau vagiliavimai yra beveik kasdieninis dalykas.

Rugsėjo mėn. įvyko gan stambi vagystė Rudnios kaime pas Jurgelevičių Joną. Šiam išvogė iš svirno 300 auks. pinigais, nemaža audeklų ir drabužių.

Spalio mėn. iš daržo tapo pavogtas Stasiui Akulavičiui poros šimtų auks. vertės arklys.

Lapkričio mėn. iš 16 į 17 dieną naktį iš tvarto pavogė Prano ir Jono Stasionių gan gerą karvę.

Apie lapkričio pabaigą Ulbinų sodž. nakties metu į Vinco Sužiedėlio butą jėga įsibrovė 3 apsiginklavę vyrai ir, užgesinę šviesą bei suterorizavę namiškius, reikalavo pinigų. Suspardytas ir sudaužytas Sužiedėlis, bijodamas nustoti gyvybės, atidavė užpuolikams 40 auks. Šie, nepatenkinti tokia maža suma, dar iškratė ir išvertė visą butą. Nežinia, kuo viskas būtų baigėsi, jei ne kaimynai, kurių užpuolikai išsigando ir išbėgiojo.

Ne prošalį būtų, kad ir aukštesnioji administracijos valdžia į tokius dalykus atkreiptų savo akis - kaip nebūtų, bet šioj apylinkėj aukščiau minėtieji darbeliai darosi labai įkyrūs.

Nuskriaustasis.

* * *

Ar esi išsirašęs laikraštį „Aidą“?

KRONIKA

Uždaryti kiti Katalikų Akcijos skyriai

„Aide" buvo rašyta, kad Švenčionių ir Vilniaus-Trakų apskričių storastų sprendimais uždaryti įsteigti, bet dar nepradėję veikti Katalikų Akcijos Jaunimo Sąjungos lietuvių mergaičių skyriai Švenčionyse, Melagėnuose, Daugėlišky ir Valkininke. Dabar tenka sužinoti, kad šiomis dienomis tose pačiose vietose uždaryti tos pačios akcijos ir lietuvių vyrų jaunimo skyriai.

Be to, Švenčionių ir Vilniaus-Trakų apskrities storastų sprendimais uždaryti įsteigtieji Katalikų Akcijos Jaunimo Sąjungos lietuvių jaunimo vyrų ir mergaičių skyriai Vasiūnuose, Tverečiuje, Adutišky ir Gervėčiuose.

Buvusį prie Vilniaus Arkivyskupijos Katalikų Akcijos Instituto lietuviško referato vedėją kun. K. Pukėną arkivyskupui atleidus, dabar tas referatas yra likviduojamas ir tuo pačiu viename laikraštyje skelbtos žinios, kad esąs referentu paskirtas kitas lietuvis kunigas, neatitinka tikrenybę.

Kun. dr. A. Viskantas lankėsi Varšuvoje

Praėjusios savaitės gale į Varšuvą buvo nuvažiavęs kun. dr. A. Viskantas, kuris, kaipo buvęs uždarytosios Lietuvių Mokslo Draugijos pirmininkas, lankėsi šios draugijos reikalais Vidaus Reikalų Ministerijoje ir Vyriausiojo Administracinio Tribunolo Įstaigoje. Tačiau nei vienur, nei kitur jisai nieko teigiamo nesužinojo.

Lietuvių spaudos vakarui neduotas leidimas

Spaudos savaitės proga, Vilniaus Lietuvių Meno ir Literatūros Draugija kartu su Vilniaus Lietuvių Inteligentų Klūbu „Romuva" norėjo gruodžio 11 surengti viešą lietuvių literatūros vakarą. Programoje turėjo būti dvi paskaitos. St. Misiūno „Spaudos reikšmė" ir S. Urbonavičiaus „Vilniaus lietuvių literatūros istorija". Taip pat būtų suruošta ir koncertinė dalis, kurią turėjo atlikti „Varpo" choras. Be to, toje pačioje salėje buvo numatyta surengti nors nedidelė Vilniuje išleistų lietuviškų knygų paroda.

Tačiau visa tai neįvyko. Gruodžio 10 d. tam vakarui buvo gautas neigiamas Vilniaus Miesto Storastijos atsakymas.

Nuteistas buv. lietuvis mokytojas

Gruodžio 9 d. Vilniaus Apygardos Teismas Lydoje iš eilės ketvirtą kartą nagrinėjo buv. „Ryto" mokyklų ir skaityklų vedėjo Vinco Dailydkos bylą, kurioje jis buvo kaltinamas priešvalstybiniu veikimu ir nelegalių lietuviškų knygų laikymu. Tuo būdu, esą, V. Dailydka ruošęsis atplėšti Lenkijos valstybės dalį.

V. Dailydka nuteistas pusantrų metų kalėjimo ir 5 metams atimtos jam teisės.

Nuteistasis apeliavo aukščiau.

Nauja amatininkų valdyba

Gruodžio 8 d. įvyko Vilniaus Lietuvių Amatininkų ir Darbininkų Draugijos narių metinis susirinkimas. Jame buvo V. Martinkėno paskaita apie spaudos reikšmę ir jos reikalingumą. Po to buvo padaryti valdybos ir revizijos komisijos pranešimai ir išrinkta naujoji valdyba, kurią sudaro: Liudvikas Kisielius — pirmininkas, Antanas Atroška—vicepirm., Vytautas Jaskelevičius—sekret., Ona Milutytė—iždin., Antanas Vaišnius — knyg., Jonas Dieninis — narys be ypatingų pareigų. Revizijos komisijon išrinkta K. Čibiras, A. Vaišnius ir A. Tareila.

Gudų koncertas

Vilniaus gudai studentai sugeba dažnai šį tą surengti ir tuo sujdominti platesniąją Vilniaus visuomenę. Gudų Studentų Sąjungos rūpesčiu, gruodžio 10 d. Vilniaus universiteto Sniadeckių salėje buvo surengtas gudų dainų koncertas. Dainavo garsus Milano operos artistas tenoras Mykolas Zabeida-Sumickis ir R. Širmos vedamas gudų studentų choras. Sudainuotos 22 dainos: 16 gudiškų, 3 lenkiškos, 2 lietuviškos ir 1 itališka.

Pirmoje programos dalyje choras padainavo 5 gudų liaudies dainas, antroje dalyje Zabeida-Sumickis padainavo solo vieną itališką, tris lenkiškas ir dvi lietuviškas dainas: „Kur bakužė samanota" ir „Pamylėjau vakar". Trečioji dalyje choras vėl padainavo penkias gudiškas dainas. Užbaigė Zabeida-Sumičkis, padainuodamas šešias gudiškas dainas..

Tiek choro, tiek dainininko Zabeido Sumickio dainavimas buvo atliktas sėkmingai, meniškai. Ypatingai karštai buvo sutinkamas ir palydimas Zabeida-Sumickis, kuris iš tikrųjų pasižymi nepaprastai gražiu ištobulintu tenoro balsu. Lietuviškas dainas jis sudainavo neblogiau, kaip mūsų dainininkai. Buvo juntama, kad artistas sugeba puikiai ne vien balsą valdyti, bet ir dainos mintį parodyti su jos visais švelniausiais niuansais.

Pakeistas mūsų gimnazijos pavadinimas

Švietimo valdžios įsakymu, dabar keičiami pradžios ir viduriniųjų mokyklų pavadinimai. To neišvengė ir Vilniaus Vytauto Didžiojo gimnazija, kuriai dabar duotas toks pavadinimas: *Privatiniai Koedukaciniai Vytauto Didžiojo gimnazija ir licėjus su dėstomąja lietuvių kalba Vilniuje.*

Laiškas Redakcijai

Didžiai Gerbiamoji
„Aido" Redakcija.

Prašau įdėti į savo laikraštį šiuos mano žodžius.

Šiuo pranešu, kad nuo š. m. gruodžio 5 dienos jau nebepriimu interesantų Katalikų Akcijos reikalais.

Naudodamasis proga, noriu pasakyti keletą žodžių jaunimui.

Jaunime, neilgai man teko organizuotai dirbti su Tavim, bet tas, nors ir trumpas bendro darbo laikas negalės taip greit išdilti iš mūsų jaunų širdžių; supratom viens kitą, įsigijom abipusiško pasitikėjimo, pasiryžom žengti pirmyn tiesos, šviesos — Dievo ir Tėvynės keliais, bet, deja, reikia jau skirtis...

Nors ir neilgai dirbau su Tavim, Jaunime, bet Tu, savo rimtumu, atsidavimu ir pasišventimu organizacijai, o man nuoširdumu ir pasitikėjimu, pavergei mano širdį. Užtikrinu Tave, kad mintimis ir širdimi aš būsiu visada su Tavim susirinkimuose, šiaudinėse pastogėse ir darbo lauke.

Mačiau Tave, Jaunime, gausiai dalyvaujantį steigiamuose skyrių susirinkimuose, pilną organizacinio entuziazmo, Tavo jaunas akis, žvilgančias džiaugsmu, o Tavo širdis, pilnas man dėkingumo, nuoširdumo ir drausmingumo—už visa tai siunčiu Tau šio laikraščio skiltyse nuoširdų, lietuvišką ačiū.

Tepadeda Aukščiausias Tau ir toliau save auklėti šviesiais katalikais, garbingais lietuviais ir gerais piliečiais.

Atsisveikinu su Tavim, Jaunime, mūsų šūkiu

Veik!

Kun. mgr. K. Pukėnas,
buvęs Katalikų Akcijos referentas.
Vilnius, 1938 m. gruodžio 5 d.

Mirė trys žymūs lietuviai

Marijampolės mieste mirė ilgiausiai mokytojavęs Lietuvoje *mokytojas Jurgis Vencius*. Mokytojo darbą jis yra dirbęs be pertraukos 50 metų. Mirė turėdamas 83 metus.

Velionis Jurgis Vencius daug yra dirbęs dar prieškariniais laikais. Jis buvo uolus aušrininkas—„Aušros" bendradarbis. Bemokytojaudamas surinko daugiau kaip 5.000 įvairių mįslių, pasakų, dainų, padavimų, patarlių ir priežodžių, kuriuos padovanojo Vytauto Didžiojo Universitetui Kaune.

Būdamas mokytoju, jis neklausydavo rusų valdžios įsakymų ir lietuvių vaikus mokindavo skaityti lietuviškai. Tam reikalui jis šalia rusiškos dar buvo pasidaręs ir lietuvišką abecelę. Be to, lietuvių vaikus mokė lietuviškų giesmių ir dainų, aiškindamasis, kad jis mokinąs juos tikybos.

Paskutiniais laikais buvo pensininkas. Tačiau nesiliovė dirbęs: rašinėjo straipsnius Lietuviškajai Enciklopedijai, lietuvių kalbos žodynams ir Lietuvos, Amerikos lietuvių laikraščiams.

×

Gruodžio 8 d. Kaune mirė žymus teisininkas, apygardos teismo teisėjas, spaudos darbuotojas ir žymus lietuvių tautininkų veikėjas *Vincas Augulis*.

Gruodžio 6 d. Kaune tragiškai mirė buvęs Lietuvos pasiuntinybės tarnautojas Berlyne ir Klaipėdos gubernatūros referentas *agr. K. Kubilius*.

— Lietuvos Lenkijos prekybinės derybos Kaune tęsiamos toliau. Lenkijos delegacijos pirmininkas Všeliaki buvo išvykęs Varšuvon pasitarti su savo vyriausybe. Jam sugrįžus, abiejų pusių delegacijos tariasi atskirai ir svarsto principinio pobūdžio klausimus.

KARAS KINIJOJE

— Kinai vis dar nesiliauna puolę Kantoną. Kariuomenei, kuri yra apgulusi tą miestą, vadovauja pats Čangkaišekąs su geriausiais savo generolais. Čia yra bene surinkta apie 600.000 kinų kareivių.

— Japonai praneša, kad kinų lėktuvai vėl pradėjo veikti. Jie jau bombardavo japonus keliose vietose. Tai pirmieji puolimai po 2 mėnesių pertraukos.

— Čangkaišekas paramą gauna iš Sov. Rusijos. Karo medžiaga vežama automobiliais per muzulmonų apgyventas vietas. Kaip praneša japonai, sukilo prieš Čangkaišeką ir nepraleidžia transportų iš Sov. Rusijos. Čangkaišekas priverstas buvo nusiųsti lėktuvus ir pėstininkus malšinti sukilėlius.

Redakcijos atsakymai

Biekiui. Mūsų nuomone, atitaisyti nėra ko, nes toje korespondencijoje nebuvo rašyta, kad „*visas* Gėliūnų kaimo jaunimas pradeda smukti".

Julei. Prašome rašinėti. Dabar pirmiausia praneškite apie seniūnijų tarybų rinkimus.

J-kui. Lietuvių kalbos vartojimo viešose vietose nieks negali drausti. Kitą kartą praneškite tų asmenų pavardes.

Aukos

Vytauto Didžiojo gimnazijos neturtingiems moksleiviams aukoja šie asmens:

Gerb. Kun. K. Michnevičius 100 auks. M. ir E. Horodničiai 50 a., J. ir A. Latviai 10 a., Kretonių kaimo jaunimas 23 a. 35 sk., A. Liobis 5 auks.

Visiems duosniems aukotojams, parodžiusiems ir kitiems gražų pavyzdį, V. D. Gimnazijos Tėvų Komitetas reiškia gilią padėką.

Gudų dainininkas, buvęs Milano operos artistas-tenoras MYKOLAS ZABEIDA-SUMICKIS, kuris praėjusį šeštadienį Vilniaus universitete surengtame gudų studentų dainų koncerte su dideliu pasisekimu dainavo ir lietuviškas dainas.

„Norite Tuniso — atiduokite Veneciją"

Telegramų pranešimu, Italijoje vis dar rengiamos demonstracijos, kurių metu įvairūs agitatoriai reikalauja iš Prancūzijos Tuniso, Korsikos ir Nicos. Tiesa, Italijos vyriausybė lyg ir nepritaria tokiems reikalavimams, bet ir demonstracijų nedraudžia.

Prancūzai, atsimokėdami tuo pačiu, irgi įvairiuose miestuose organizuoja demonstracijas, nukreiptas prieš italus. Pavyzdžiui, demonstracijoje buvo nešami tokie transperantai (parašai): „Reikalaujame Prancūzijai Venecijos", „Atiduokite Negusui Abisiniją" ir panašiai.

Tuo tarpu neaišku, kokiais sumetimais vadodamiesi italai ėmė provokuoti Prancūziją. Ar tai buvo reikalinga tam, kad Vokietijos ministeris Paryžiuje kiek galima daugiau nusiderėtų, ar čia esama kažko daugiau. Tai paaiškės tik vėliau.

Pavardžių įstatymas Lietuvoje

Lietuvos Seimas galutinai apsvarstė ir priėme pavardžių įstatymą, pagal kurį žmonių pavardės bus duodamos, keičiamos ir taisomos.

Pavardės bus duodamos rastiniams ir nežinomų tėvų našlaičiams.

Pavardės *keičiamos* patiems žmonėms prašant, vadinasi nepriverstiniu būdu. Asmenų, baustų (už garbę žeminantį nusikaltimą) bausme, nemažesnų kaip paprastas kalėjmas, pavardės keičiamos gavus vidaus reikalų ministerio sutikimą. Pakeistoji pavardė galioja žmonai ir nepilnamečiams vaikams. Prašyti pavardę pakeisti gali asmuo ne jaunesnis kaip 21 metų amžiaus.

Pavardės *taisomos* vidaus pasą duodančios įstaigos siūlymu. Atitaisomos šios lietuvių pavardės: 1) turinčios slaviškas priesagas, 2) verstos į kitas kalbas ir 3) iškreiptos svetimų kalbų įtaka. Be to, ištaisomos tos lietuviškos pavardės, kurios yra tarminės ir nukrypusios nuo bendrinės kalbos dėsnių. Atitaisytą ar ištaisytą pavardę taip pat gauna žmona ir nepilnamečiai vaikai.

Lietuvio pavardė rašoma bendrinės kalbos rašyba ir lytimis, pagal Pavardžių Žodyną. Nelietuvio pavardė rašoma pagal lietuvių kalbos ir rašybos dėsnius, bet ji gali būti rašoma ir taip, kaip savo kalba rašosi jos turėtojas, jei to jis pageidauja ir jei tos kalbos raidynas yra lotiniškas.

Haile Selasie laukia vargas

Buvęs Abisinijos valdovas Haile Selasie iškėlė bylą vienai didelei anglų firmai už tai, kad ji atsisakė jam sumokėti 10 milijonų svarų sterlingų, priklausančių jam, kaipo Abisinijos valdovui, pagal sutartį, už išnuomojimą susisiekimo telegrafu, telefonu ir per radiją tarp Anglijos ir Abisinijos. Anglijos teismas bylos nagrinėjimą atidėliojo ir laukė, kuo pasibaigs Anglijos ir Italijos nesusipratimai. Dabar, kaip žinia, po susitarimo Anglija pripažino Abisiniją Italijai ir Italijos karalių — Abisinijos imperatoriumi. Teismas pasinaudojo tokia įvykių raida ir tuos 10 milijonų pripažino... Italijos karaliui.

Po tokio teismo sprendimo nelaimingajam Haile Selasie į akis pažvelgė vargas, nes jis kitokių pajamų šaltinių nebeturįs. Anglijos vyriausybė rengiasi paskirti jam nedidelę rentą (nuolatinę pašalpą), kad buv. nemažo krašto valdovui nereikėtų elgetauti.

Varėnos apylinkės ūkininke, remk tokį, koks pats esi!

Barčių Vartotojų B-vė
VIENYBĖ

parduoda įvairiausias ūkininkams reikalingas prekes: audeklus, galenteriją, koliošus, vailokus, cementą šulniams rentinius (betonus), įvairius dažus, išrašinėja ūkio mašinas, parūpina šventėms geros rūšies kvietinių miltų ir t. t.

Valdyba.

M. ŠLAPELIENĖS
LIETUVIŲ KNYGYNAS
Vilniuje, Dominykonų, 13

Siūlo spaudos savaitės proga:
J. Šlapelio Lenkiškas Lietuvių kalbos
Žodynas . . . . . . 15 auks.
Sieninis kalendorius . . 35 skat.
Naminis gyvulių gydymas 1 auks.
Mano elementorius . . 70 skat.
Skaitymų knygos I, II, III po 1 auks.
Sveikatingumas kaimo pirkioje . . . . . . 60 skat.
Kantičkos . . . . . 1 auks.
Aidai į Dangų . . . 1,50 auks.

o taip pat naujų knygų ką tik gautų iš Kauno

Per spaudos savaitę parduodamos bus senesnės laidos knygos daug pigiau. Maldaknygė **„Pasigailėk mus, Viešpatie"** per šią savaitę irgi bus parduodama papiginta kaina.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA:
Wilno, ul Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59.
Administracija priima nuo 9 iki 13 val.

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai.
Atskiro numerio kaina 10 skatikų.
Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Wydawca i redaktor **Ludwik Cycenas.**
Leidėjas ir redaktorius **Liudvikas Cicėnas.**

Drukarnia „RUCH" Wilno, ul. Tatarska 6. Telef. 21-83.
„RUCH" spaustuvė Vilnius, Totorių g. 6. Telef. 21-83